

Raadvragen van het raadslid J. Visscher (SP) over Gezondheid en luchtkwaliteit nabij drukke verkeerswegen

Inleiding

Op 19 juni 2024 besteedde het Eindhovens Dagblad uitvoerig aandacht aan een onderzoek van Platform Investico, in samenwerking met (onder andere) de onderzoeksredactie Brabant (BN DeStem, Brabants Dagblad, Eindhovens Dagblad). Het onderzoek is gepubliceerd op <https://www.platform-investico.nl/onderzoeken/bijna-40-duizend-nieuwbouwwoningen-te-dicht-bij-drukke-wegen>.

In dit landelijke onderzoek is getoetst of ca 400.000 voorgenomen of recent opgeleverde woningen voldoen aan het (horizontale) afstandsadvies van de GGD, namelijk

- Minstens 150m van autowegen en snelwegen;
- Minstens 50m bij een drukke weg buiten de bebouwde kom (>10.000 motorvoertuigen (mvt) per etmaal);
- Minstens 25m bij een drukke weg binnen de bebouwde kom (>10.000 motorvoertuigen (mvt) per etmaal).

Het bleek dat ca 40.000 van deze woningen niet aan deze afstandsadviezen voldoen, verdeeld over 204 bouwprojecten. Daarvan liggen er zes in de gemeente Eindhoven

- Het Plateau 1 op 124m van de A50 (179 woningen), moet zijn 150m;
- Het Plateau 2 op 140m van de A50 (69 woningen), moet zijn 150m;
- Natuurlijk Te Veld op 136m van de A50 (101 woningen), moet zijn 150m (deze wijk ligt overigens ook op de 20Ke-zone van het vliegveld, maar dit terzijde);
- Kroonhoef op 7m van de Ring (42 appartementen) moet zijn 25m;
- Woontoren Niko op 19m van de Ring (333 appartementen), moet zijn 25m;
- Nieuw Bergen op 24m van de Edenstraat (239 woningen) moet zijn 25m;

De afstandsrichtlijn van de GGD moet gezien worden als een aanvullend advies op de wettelijke luchtkwaliteitseisen, waaraan in alle gevallen voldaan is.

Er bestaat duidelijk een spanningsveld. Enerzijds wil de GGD terecht de gezondheidsschade beperken die de luchtverontreiniging nabij drukke wegen aanricht. Anderzijds heeft de stress, veroorzaakt door de woningnood, ook gezondheidseffecten. Bovendien heeft het GGD-advies, behalve de voordelen van de eenvoud, ook de nadelen ervan. Lokale omstandigheden zitten er niet in verwerkt. Het neemt bijvoorbeeld niet mee dat langs de A50 een hoge geluidswal ligt, welke ook een beperkte werking heeft tegen de luchtvervuiling. Het neemt ook niet mee dat in woontoren Niko de laagste verdiepingen niet met woningen ingevuld worden en dat de toren 109m hoog wordt. De verschillen tussen de gewenste en de gerealiseerde afstand zijn meestal niet groot.

Eigenlijk is naar onze mening het enige project, waaraan geen verzachtende omstandigheid verbonden is en dat bovendien veruit het kortste van een drukke weg afligt, het appartementenproject **Kroonhoef** op de **hoek van de Kronehoefstraat en de Van Brakelstraat**.

Tenslotte is het goed om te weten dat de afstandsrichtlijn van de GGD al een keer is versoepeld omdat het autoverkeer schoner wordt.

Het spanningsveld rond het GGD-afstandsadvies enerzijds en de gerealiseerde afstanden anderzijds leidt tot een afwegingsproces waarover wij de volgende vragen hebben:

Raadvragen

1. Bestaat er in Eindhoven überhaupt beleid ten aanzien van de afstandsrichtlijn van de GGD?
2. Zo ja, hoe zit dat beleid in elkaar?
Bestaat er bijvoorbeeld zoiets als een procedure met een vaste reeks afwegingsstappen (een soort afkaartmodel), of komt de richtlijn per project geheel ad hoc aan de orde?
3. Zo nee, vindt uw College het dan niet verstandig een dergelijk beleid te ontwikkelen?

Een handelwijze zou kunnen zijn om daarnaast maatregelen te nemen of maatregelen te bevorderen die het binnenmilieu van de woning zo gunstig mogelijk doen afwijken van het buitenmilieu.

4. In hoeverre bieden de wettelijke geluidseisen aan nieuwbouwwoningen als bijeffect ook een beschermend effect t.a.v. de gevolgen van de luchtkwaliteit en als dit bijeffect bestaat, kan dit bijeffect in de ontwerpfase extra benadrukt worden?
5. Is het mogelijk via de bouwregelgeving extra eisen op te stellen aan zaken als de luchtbehandeling, de plaatsing van afzuigkappen en de buitenluchtfiltering van toekomstige appartementencomplexen op een ongunstige locatie?
6. Zo ja, vindt het college dit dan ook wenselijk en is het college van plan dit ook toe te passen?
7. Is het mogelijk, en vindt uw college het wenselijk, om bij een bestaand appartementencomplex gedrags- en beheermaatregelen te stimuleren

(bijvoorbeeld via de VVE), zoals het vervangen van buitenluchtfilters in woningen als collectieve taak op periodieke basis?

Tenslotte: Investico meent te zien dat in 'rode' zones nabij drukke wegen en snelwegen een hoger percentage huurwoningen dan gemiddeld gebouwd worden of zijn, hoewel deze statistiek niet heel overtuigend is.

8. Wordt in onze gemeente eigenlijk bijgehouden of huurwoningen gemiddeld op milieutechnisch slechtere plaatsen gebouwd worden dan koopwoningen?
9. Zo ja, hoe pakt dat dan uit?

Eindhoven, 19 augustus 2024.

Antwoord van burgemeester en wethouders

1. *Bestaat er in Eindhoven überhaupt beleid ten aanzien van de afstandsrichtlijn van de GGD?*

De GGD wordt om advies gevraagd bij projecten. De adviesrichtlijn van de GGD is echter, zoals u ook aangeeft, niet geschikt om als beleid te hanteren omdat deze te generiek is.

Wij formuleren specifiek en gericht beleid, in de vorm van een Programma Gezonde Fysieke Leefomgeving dat in de tweede helft van 2025 in het college zal worden behandeld en zullen wij de raad informeren. Dit is ten aanzien van luchtkwaliteit gericht op twee sporen; het verlagen van de concentratie stikstof en fijnstof en een gebiedsgerichte aanpak waarbij we de pieklocaties aanpakken. Hierbij is van belang te weten dat de concentraties voor circa 2/3 bepaald worden door bronnen buiten Eindhoven (zoals de landbouw en industrie in het Roergebied of de havens van Rotterdam en Antwerpen). Onze directe invloed op de luchtkwaliteit in Eindhoven is daarmee beperkt. Binnen het deel waarop we invloed hebben, wordt circa 70% van de concentratie bepaald door de mobiliteit.

Maatregelen die in het Masterplan Mobiliteit zijn opgenomen, zoals 'zero-emissie zones' en het sector-model binnen de ring leveren een belangrijke bijdrage aan de luchtkwaliteit in Eindhoven. Daarnaast is de lijn die is opgezet in de ontwerp omgevingsvisie gericht op het realiseren van de 15-minuten stad. Op die manier sturen we op het beperken van mobiliteit, hetgeen een belangrijk uitgangspunt is, mede in het kader van meervoudig en duurzaam ruimtegebruik. We zetten vanuit de kadernota subsidieregelingen op voor de sloop van oude scooters en auto's en het slopen van rookkanalen in woningen als uitwerking van het Schone Lucht Akkoord (SLA).

Ook werken we aan het op kaart weergeven van de exacte luchtkwaliteit per locatie die we ook meten met het regionale meetnet. Daarmee kunnen we

gebiedsgerichte maatregelen uitwerken. Zo zorgen we ervoor dat de belasting van luchtkwaliteit voor onze inwoners daadwerkelijk afneemt.

2. *Zo ja, hoe zit dat beleid in elkaar?*

Bestaat er bijvoorbeeld zoiets als een procedure met een vaste reeks afwegingsstappen (een soort afkaartmodel), of komt de richtlijn per project geheel ad hoc aan de orde?

In het planproces maakt luchtkwaliteit een vast onderdeel uit van een breed afwegingsproces. Op basis van de Omgevingswet moet sprake zijn van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties. In de afweging worden alle van belang zijnde thema's betrokken. In ieder geval moet hierbij aan de wettelijke regels worden voldaan.

3. *Zo nee, vindt uw College het dan niet verstandig een dergelijk beleid te ontwikkelen?*

Nee, een algemeen beleid gericht op richtafstanden is wat ons betreft te eenzijdig en daarom niet wenselijk. Wij richten ons op een meer integrale en gebiedsgerichte aanpak, zoals ook in de Omgevingswet wordt voorgeschreven. Hiermee kunnen we uitstoot bij de bron aanpakken en het woon- en leefklimaat in de stad verbeteren.

4. *In hoeverre bieden de wettelijke geluidseisen aan nieuwbouwwoningen als bijeffect ook een beschermend effect t.a.v. de gevolgen van de luchtkwaliteit en als dit bijeffect bestaat, kan dit bijeffect in de ontwerpfase extra benadrukt worden?*

De gemeente vraagt door het hanteren van het beleid "Geluid in geluidaanbidsgebieden" bij hogere geluidbelastingen een geluidluwe gevel. In algemeenheid zorgt dit ervoor dat er aan de luwe zijde geventileerd wordt. Bij een hogere geluidbelasting is een goede kierdichting nodig, gedempte ventilatieroosters of een gebalanceerd ventilatiesysteem. De betere kierdichting voorkomt dat lucht door kieren van buiten naar binnen kan. Een gedempt ventilatierooster of een gebalanceerd ventilatiesysteem hebben filters die met enige regelmaat gereinigd of vervangen moeten worden. Deze maatregelen zullen zorgen voor een betere luchtkwaliteit in de woningen. Door het beleid dat we hanteren benadrukken we dit effect dus.

5. *Is het mogelijk via de bouwregelgeving extra eisen op te stellen aan zaken als de luchtbehandeling, de plaatsing van afzuigkappen en de buitenluchtfiltrering van toekomstige appartementencomplexen op een ongunstige locatie?*

We werken aan lange termijn doelstellingen met maatregelen die gericht zijn op een gebiedsgerichte aanpak met maatregelen voor de aanpak van pieklocaties.

Daarnaast voldoet de luchtkwaliteit in Eindhoven aan de wettelijke EU-normen en er is dus geen noodzaak om dit af te dwingen. Daarbovenop streven we ernaar, zoals in het coalitie akkoord opgenomen, om te voldoen aan de WHO adviesnormen in 2030 door middel van de onder vraag 1 omschreven aanpak. Extra eisen aan de bouw zijn daarom niet passend of wenselijk.

6. *Zo ja, vindt het college dit dan ook wenselijk en is het college van plan dit ook toe te passen?*

Nee, zie antwoord vraag 5.

7. *Is het mogelijk, en vindt uw college het wenselijk, om bij een bestaand appartementencomplex gedrags- en beheermaatregelen te stimuleren (bijvoorbeeld via de VVE), zoals het vervangen van buitenluchtfilters in woningen als collectieve taak op periodieke basis?*

In het kader van de VvE-ondersteuningsaanpak verduurzamen wordt het belang van goede ventilatie benadrukt. In dat kader zullen we meegeven dat luchtfilters belangrijk zijn voor een beter binnenklimaat.

8. *Wordt in onze gemeente eigenlijk bijgehouden of huurwoningen gemiddeld op milieutechnisch slechtere plaatsen gebouwd worden dan koopwoningen?*

We richten onze inzet op het gebied van luchtkwaliteit op het 'verschonen van de lucht' en het verlagen van de belasting door luchtkwaliteit op onze inwoners. Hierbij is het niet relevant of dit om huur- danwel koopwoningen gaat. Deze samenhang wordt daarom niet in beeld gebracht; wij zijn er voor alle inwoners van Eindhoven.

9. *Zo ja, hoe pakt dat dan uit?*

Zie reactie vraag 8.

Eindhoven, 20 augustus 2024